

інноваційної системи АПК, що містить науково-нормативну та інформаційну базу, координаційну, організаційну та управлінську структуру «інвестиційних» ресурсів, а також відповідних елементів природних, земельних і кадрових змін в господарській системі АПК цілому.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Голиченко О.Г., Самоволева С.А. Основные направления инновационной политики Российской Федерации на период до 2020 г. // Научная и инновационная политика: Россия и мир, 2011-2012 / Под ред. Н.И.Ивановой и В.В.Иванова. – М.: Наука, 2013. 479 с. С.52
2. Мильнер Б.З. Исследования современных проблем развития управления // Очерки истории Российской экономической мысли / Под ред. акад. Л.И. Абалкина, М.: Наука, 2003. 365 с.
3. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко М. І., Коюда О. П. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності: Монографія / За аг. ред. проф. Гриньової В. М. – Х.: Вид ХДЕУ, 2002 – 464 с.
4. Дискіна А. А. Комплексний підхід до оцінки інвестиційної привабливості проми- слових підприємств / А. А. Дискіна // Одеського політехнічного університету. – 2011. – Вип. 2. – С. 320-324.
5. Єпіфанов А. О. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання : монографія / А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр, Т. М. Мельник та ін. / За ред. д.е.н. А. О. Єпіфанова. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 286 с.
6. Дибя М.І. Генезис інвестиційних теорій / М.І. Дибя, Є.А. Поліщук., А.В. Мироненко // Економіка АПК. – 2011. - № 12. – С.123-127.
7. Ерошкин С.Ю. Рекомендации по прогнозированию перспективных, разрабатываемых и осваиваемых технологий // Инновационно-технологическое развитие экономики России: проблемы, факторы, стратегии, прогнозы / Ответственный ред. акад. В.В.Ивантер. Издательство «МАКС Пресс», М.: 2005. 590 с.
8. Молотков Ю.И. Системное управление социально-экономическими объектами и процессами. – Новосибирск: Наука, 2004. 508 с.

УДК 687.1:338.512 (477)

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ

Левкулич В.В., к.е.н, доцент кафедри обліку та аудиту ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Левкулич В.В. Особливості впровадження системи управління витратами на якість продукції на підприємствах з виробництва одягу. У статті обґрунтовано необхідність впровадження систем управління витратами, пов'язаними з забезпеченням та покращенням якості продукції на вітчизняних підприємствах з виробництва одягу та висвітлено послідовність кроків, які для цього потрібно здійснити. На основі побудови діаграм Парето для кількості дефектів виявлених на стадії міжопераційного та фінішного контролю, а також для вартості їх виправлення та на основі проведення АВС-аналізу виявлено «вузькі місця» в системі контролю якості на аналізованому підприємстві, що дало змогу розробити пропозиції по її вдосконаленню. Визначено економічну ефективність запропонованих заходів щодо впровадження системи управління витратами на якість, яка свідчить про доцільність та необхідність здійснення контролю, аналізу та оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції.

Ключові слова: система управління витратами на якість, діаграма Парето, АВС – аналіз, вартість виправлення дефектів, підприємства з виробництва одягу.

Левкулич В.В. Особенности внедрения системы управления затратами на качество продукции на предприятиях по производству одежды. В статье обоснована необходимость внедрения систем управления затратами, связанными с обеспечением и улучшением качества продукции на отечественных предприятиях по производству одежды и освещена последовательность шагов, которые для этого нужно осуществить. На основании построения диаграмм Парето для количества дефектов выявленных на этапе межоперационного и финишного контроля, а также для стоимости их исправления и на основании проведения АВС-анализа выявлены «узкие места» в системе контроля качества на рассматриваемом предприятии, что позволило разработать предложения по ее совершенствованию. Определена экономическая эффективность предложенных мероприятий по внедрению системы управления затратами на качество, которое свидетельствует о целесообразности и необходимости осуществления контроля, анализа и оценки расходов, связанных с обеспечением и улучшением качества продукции.

Ключевые слова: система управления затратами на качество, диаграмма Парето, АВС - анализ, стоимость исправления дефектов, предприятия по производству одежды.

Levkulych V. Features of introduction quality cost management system on apparel enterprises. The article outlines the necessity of introduction quality cost management system on domestic apparel enterprises. Also the sequence of steps which for this purpose need to be carried out is reflected in the article. «Bottlenecks» are found out in the quality control system on an analysable enterprise on the basis of ABC – analysis and construction Pareto diagrams for the amount of defects discovered on the stages of during production and after production control and for the cost of their correction. The cost-effectiveness of the proposed measures for implementation quality cost management system is determined, which indicates the feasibility and need for control, analysis and assessment of costs to provide and improve product quality.

Keywords: quality cost management system, Pareto diagram, ABC – analysis, the cost of correcting defects, apparel enterprises.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку фінансово-орієнтованого суспільства визначну роль в забезпеченні конкурентних переваг господарюючого суб'єкта відіграє економічно обґрунтована якість продукції. З огляду на посилення конкуренції у всіх галузях господарювання, обмеженість ресурсів та мінливість вимог споживачів виникає потреба в зосередженні саме на економічно обґрунтованій якості, тобто якості продукту, яка б водночас задовільняла споживача та забезпечувала прибуткову діяльність підприємства.

Сьогодення, яке диктує підприємствам існування в умовах жорсткої конкуренції не дає можливості стояти на місці. Процес безперервного вдосконалення є засобом для розвитку та нарощування прибутків. Кваліфікований персонал, технічне та технологічне оснащення, ефективне виробництво, висока продуктивність, якісна продукція – це все засоби для досягнення головної і єдиної мети будь-якого господарюючого суб'єкта – отримання прибутку. Проте якщо виокремити якість у внутрішню підсистему великої системи виробничих відносин – систему управління якістю, то тут, також, можна визначити мету – постійне та безперервне покращення якості продукції. Єдиним засобом для інтеграції зусиль направлених на досягнення мети як у першому, так і у другому випадку є забезпечення ефективного управління витратами на якість продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питання управління якістю продукції та витрат, пов'язаних з її забезпеченням і покращенням значна увага приділена в працях В.Шухарта [1], Е.Демінга [2], Дж.Джурана [3], Ф.Кросбі [4], А. Фейгенбаума [5] та інших.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є вивчення особливостей впровадження системи управління витратами на якість продукції на вітчизняних підприємствах з виробництва одягу.

Результати дослідження. За твердженням У.Е. Демінга справжнє покращення якості неможливе без глибоких знань, які

базуються на розумінні теорії пізнання, знанні варіабельності, розумінні психології та розумінні системи. При цьому, під системою слід розуміти сукупність взаємозв'язаних та взаємозалежних компонентів або процесів, які при взаємодії цілеспрямовано перетворюють вхідні складові в певний результат [6].

Визначивши мету системи управління якістю, визначимо основні заходи необхідні для її досягнення: превентивні дії направлені на попередження появи дефектів та покращення якості продукції, контроль та оцінка якості, виправлення та усунення помилок, пов'язаних з забезпеченням та покращенням якості продукції.

Важливою та необхідною умовою досягнення мети в межах системи управління якістю, особливо на підприємствах з виробництва одягу, є гнучкість, тобто здатність пристосовуватися до мінливих потреб споживачів, що стосуються якості. Оскільки весь процес забезпечення та покращення якості супроводжується певними витратами, то, відповідно, існує необхідність управління ними.

В сучасній науковій літературі дуже часто можна зустріти твердження щодо бажаної структури витрат на якість, а саме, частка витрат на попередження дефектів повинна складати 50% від загальної суми витрат на якість, частка витрат на оцінку та контроль – 40% та на усунення дефектів – 10 % [7, с.414].

Світові фахівці в сфері якості та управління витратами на якість, зокрема, Ф. Кросбі [4], стверджують, що якість не коштує нічого або приходять до висновку, що вкладання коштів у превентивні витрати здатне забезпечити значне зменшення і усунення витрат на оцінку та виправлення дефектів. А досвід іноземних підприємств показує, що один долар вкладений у превентивні заходи, пов'язані з попередженням виникнення дефектів забезпечує економію в десять доларів [8].

Проте ситуація, яка склалася на сьогоднішній день на вітчизняних підприємствах з виробництва одягу показує, що розпочинати потрібно з аналізу та оцінки тих фактів, що стосуються витрат на якість в частині виправлення дефектів.

На нашу думку, шляхом виявлення дефектів, визначення вартості їх виправлення та причин їх виникнення, тобто, шляхом виявлення причинно-наслідкових зв'язків на підприємстві виникне можливість оптимізації структури витрат на якість та в результаті їх значного скорочення. Для цього необхідно створити систему контролю, аналізу і оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції та здійснити її впровадження на вітчизняних підприємствах з виробництва одягу.

Таблиця 1

Кількість дефектів виробу (модель V32 – жакет жіночий бархатний) на стадії міжопераційного контролю

№	Вид дефекту	Кількість дефектів (штук)	Накопичена кількість дефектів (штук)	Відсоток кількості дефектів в загальній їх кількості	Накопичений відсоток
1.	Перекіс гудзиків на рукаві	476	476	23,41	23,41
2.	Нерівно пришита етикетка	308	784	15,14	38,55
3.	Висота коміра неоднакова	232	1016	11,41	49,96
4.	Перекіс кишені	230	1246	11,31	61,27
5.	Дефект клапану кишені	226	1472	11,11	72,38
6.	Погано заправлений рукав	200	1672	9,83	82,21
7.	Дефект застібки рукава	180	1852	8,85	91,06
8.	Нерівно пришиті плічка	150	2002	7,37	98,43
9.	Відсутні гудзики на рукаві	32	2034	1,57	100
10.	Разом	2034	-	100	-

На основі таблиці 1 побудуємо діаграму Парето, яка дасть змогу визначити які дефекти здійснюють найбільший вплив на якість виробу (рис.1).

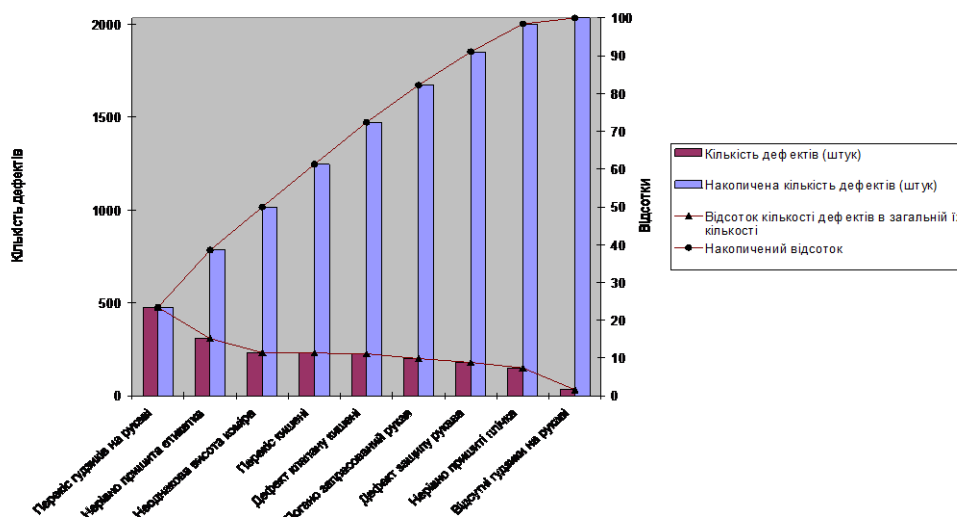

Рис. 1. Діаграма Парето для кількості дефектів виявлених на стадії міжопераційного контролю

Дослідження, яке було здійснено з метою впровадження системи контролю, аналізу і оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції на підприємстві з виробництва одягу проходило в п'ять етапів.

На першому етапі вивчалась система контролю та оцінки якості продукції (на прикладі жакетів жіночих), яка застосовується на досліджуваному підприємстві.

На другому етапі здійснювався збір необхідних даних, що стосуються контролю якості на основі існуючої системи контролю протягом одного місяця. Отримана інформація щодо дефектів, які виникають в процесі пошиття відповідних виробів була класифікована відповідно до ділянок контролю.

На третьому етапі класифіковані дефекти були підраховані і згруповані за частотою їх виникнення в порядку зменшення та проаналізовані за допомогою побудови діаграм Парето та здійснення ABC - аналізу, що дало змогу визначити операції з високим рівнем дефектів.

На четвертому етапі, шляхом вимірювань та розрахунків часу та коштів необхідних для виправлення дефектів було виокремлено операції, які були визначені як «вузькі місця» системи контролю якості.

На п'ятому етапі було здійснено оцінку результатів здійснення запропонованих заходів, шляхом розрахунку величини зниження рівня дефектності продукції та оцінки обґрунтованості запроваджених заходів з підвищення якості продукції та зменшення витрат на якість.

Шляхом вивчення існуючої системи контролю якості на підприємстві та проведеного власного дослідження на підприємстві були отримані наступні результати.

Проаналізувавши діаграму, наведену на рис. 1 за допомогою АВС-аналізу отримаємо наступне. Група дефектів (умовно назвемо її А), в яку входять «Перекіс гудзиків на рукаві», «Нерівно пришита етикетка», «Неоднакова висота коміра», що складає 33,3% від загальної кількості видів дефектів, здійснює найбільший вплив на якість виробів – 49,96 %. Друга група дефектів (назвемо її В), яка включає в себе «Перекіс кишені», «Дефект клапану кишені», «Погано заправлений рукав», що складає також 33,3% від загальної кількості видів дефектів, впливає на якість виробів на 32,25%. І остання група дефектів (С), до якої входять «Дефект застібки рукава», «Нерівно пришиті плічка», «Відсутні гудзики на рукаві», що теж становить 33,3% від загальної кількості видів дефектів, впливає на якість виробу на 17,79%. Отже, відповідний аналіз показує, що необхідно зосередитись на дефектах групи А, які здійснюють найбільший вплив на якість виробів. Слід також зазначити, що дослідження проведене на підприємстві дало змогу визначити вартість виправлення дефектів, тобто визначити витрати на якість продукції. Результати вимірювань та обчислень наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Витрати на якість зумовлені дефектами виробу (модель V32 – жакет жіночий бархатний), що виявлені на стадії міжопераційного контролю якості розраховані за один місяць

№	Вид дефекту	Кількість дефектів (штук)	Час виправлення (хв.)	Загальний час виправлення (хв.)	Загальна вартість виправлення дефекту (грн) (*)
1.	Перекіс гудзиків на рукаві	476	2,29	1090,04	457,82
2.	Нерівно пришита етикетка	308	1,57	483,56	203,1
3.	Висота коміра неоднакова	232	1,43	331,76	139,34
4.	Перекіс кишені	230	2,09	480,7	201,9
5.	Дефект клапану кишені	226	3,49	788,74	331,27
6.	Погано заправлений рукав	200	0,38	76	31,92
7.	Дефект застібки рукава	180	1,59	286,2	120,2
8.	Нерівно пришиті плічка	150	1,05	157,5	66,15
9.	Відсутні гудзики на рукаві	32	1,4	44,8	18,82
10.	Разом	2034	-	3739,3	1570,52

(*) Визначені витрати на хвилину на підприємстві 0,42 коп.

Розрахунки наведені в таблиці 2 свідчать про те, що при визначенні впливу певного виду дефекту на якість виробу, в нашому випадку жакету жіночого бархатного, необхідно враховувати не тільки кількість дефектів певного виду, а й час необхідний для їх виправлення та, відповідно, витрати, зумовлені таким виправленням.

Керуючись основним принципом теорії обмежень системи – продуктивність системи в цілому дорівнює продуктивності найслабшої ланки відповідної системи – проаналізуємо вплив кожного виду дефектів на розмір витрат на якість. Для цього зробимо необхідні розрахунки для побудови діаграми Парето (таблиця 3.).

Таблиця 3

Вартість виправлення дефектів виробу (модель V32 – жакет жіночий бархатний), виявлених на стадії міжопераційного контролю якості

№	Вид дефекту	Загальна вартість виправлення дефекту (грн)	Накопичена вартість виправлення дефекту (грн)	Відсоток вартості виправлення дефекту в загальній сумі витрат на виправлення дефектів	Накопичений відсоток
1.	Перекіс гудзиків на рукаві	457,82	457,82	29,15	29,15
2.	Дефект клапану кишені	331,27	789,09	21,09	50,24
3.	Нерівно пришита етикетка	203,1	992,19	12,93	63,17
4.	Перекіс кишені	201,9	1194,09	12,86	76,03
5.	Неоднакова висота коміра	139,34	1333,43	8,87	84,9
6.	Дефект застібки рукава	120,2	1453,63	7,65	92,55
7.	Нерівно пришиті плічка	66,15	1519,78	4,21	96,76
8.	Погано заправлений рукав	31,92	1551,7	2,03	98,79
9.	Відсутні гудзики на рукаві	18,82	1570,52	1,21	100
10.	Разом	1570,52	-	100	-

Аналізуючи діаграму, зображену на рисунку 2 за допомогою АВС-аналізу бачимо, що група дефектів (умовно назвемо її А), в яку входять «Перекіс гудзиків на рукаві», «Дефект клапану кишені», «Нерівно пришита етикетка», що складає 33,3% від загальної кількості видів дефектів, становить 63,17% від загальних витрат на виправлення дефектів. Друга група дефектів (назвемо її В), яка включає в себе «Перекіс кишені», «Неоднакова висота коміра», «Дефект застібки рукава», що складає також 33,3% від загальної кількості видів дефектів, становить 29,38% від загальних витрат на виправлення дефектів. І остання група дефектів (С), до якої входять «Нерівно пришиті плічка», «Погано заправлений рукав», «Відсутні гудзики на рукаві», що теж становить 33,3% від загальної кількості видів дефектів, становить всього 7,45% від загальних витрат на виправлення дефектів.

Аналіз рисунків 1 та 2 показує, що дефект «Перекіс гудзиків на рукаві» повторюється найчастіше, коштує організації найбільше коштів та потребує найбільше часу на його виправлення. Тобто, за результатом проведеного аналізу операція «Пришивання гудзиків на рукавах» може

бути визначена як «вузьке місце» в системі якості, яке перешкоджає досягненню цілі – покращення якості продукції. Проте наступний аналіз рисунків 1 та 2 дає змогу побачити, що хоча «Дефект клапану кишені» є менш повторюваним ніж «Нерівно пришта етикетка», «Неоднакова висота коміра» та «Перекіс кишені», але потребує більше часу та коштів на його виправлення. Аналогічна ситуація простежується з дефектом «Дефект зашиву рукава», який з групи С, при аналізі кількості дефектів, переходить в групу В, при аналізі часу та витрат необхідних для його усунення.

Отже, можна дійти висновку, що при поєднанні системи контролю, аналізу і оцінки якості та принципу теорії обмежень системи є можливість ефективної оптимізації процесу контролю якості, шляхом виявлення та зосередження на «вузьких місцях», які по суті визначають ефективність системи в цілому.

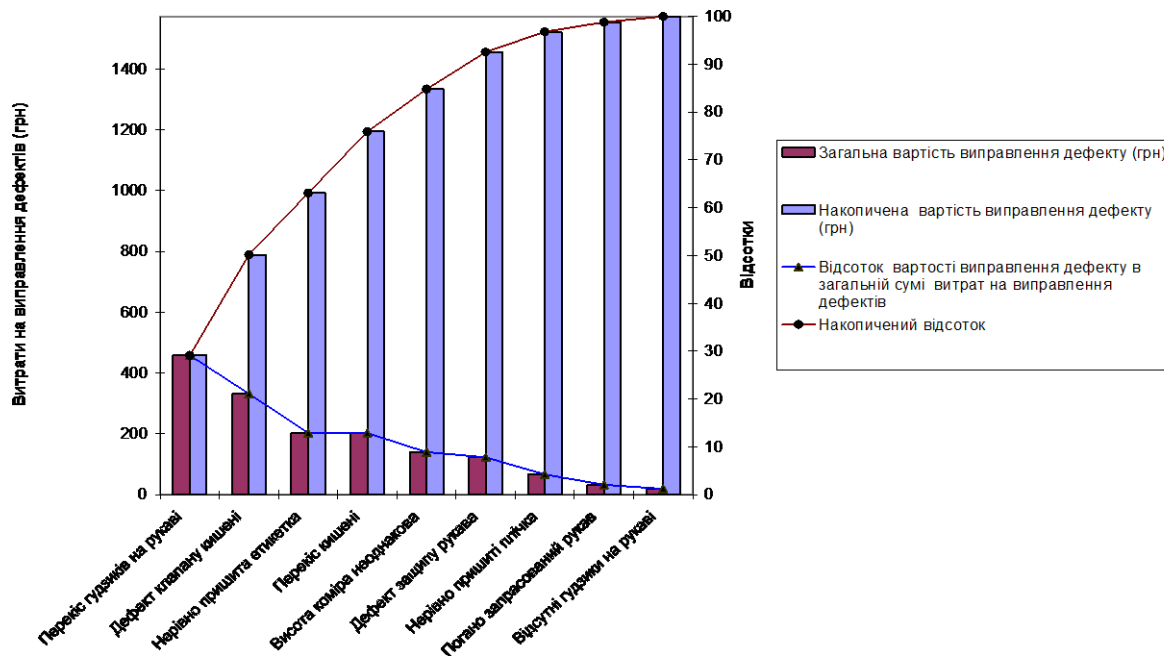

Рис. 2. Діаграма Парето для вартості виправлення дефектів виявлених на стадії міжопераційного контролю

Аналогічний аналіз був здійснений і для дефектів, виявлених при фінішному контролі якості виробу (модель V32 – жакет жіночий бархатний), та дав змогу побачити, що такі дефекти, як «Дефект клапану кишені» та «Перекіс гудзиків на рукаві», які присутні на етапі міжопераційного контролю, мають місце і на етапі фінішного контролю, що свідчить про недостатню ефективність контролю якості на підприємстві.

Необхідно зазначити, що час відведений на виправлення дефектів наведений в таблиці 2 є основним часом, затраченим безпосередньо на виправлення. Якщо ж дефект повинен бути виправлений в процесі виробництва, то виникає додатковий час, який витрачається на переобладнання швейних машин, пошук необхідних матеріалів, повторний контроль виробу та інше.

Відповідно до технологічної схеми розподілу праці при виробництві швейного виробу (модель V 32 – жакет жіночий бархатний) час необхідний для пошиття відповідного виробу складає 7446 секунд або 2 години 7 хвилин, норма випуску за зміну складає 232 вироби, кількість працівників – 60 чоловік.

Враховуючи відповідні показники та здійснені нами розрахунки часу необхідного для виправлення дефектів виявлених на етапах міжопераційного та фінішного контролю якості жакета жіночого бархатного (6103,41 хвилини), можна розрахувати, що один працівник повинен 12,5 днів працювати виключно для виправлення дефектів. З іншого боку, протягом часу, який необхідний для виправлення виявлених дефектів можуть бути виготовлені 49 додаткових жакетів. В грошовому вимірюванні витрати, зумовлені виправленням дефектів протягом одного місяця по одному виду виробу складають 2563 грн. 45 коп.

За результатами проведеного дослідження дефектів жакету жіночого бархатного, які були виявлені на етапах міжопераційного та фінішного контролю було визначено 6 «вузьких місць» в системі контролю якості, що дало змогу зосередитись на найбільш проблемних операціях та обрати заходи щодо управління ними. Результати впровадження запропонованої системи контролю, аналізу та оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції наведені в таблиці 4.

Таблиця 4

Результати впровадження запропонованої системи контролю, аналізу та оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції

«Вузькі місця», визначені в результаті дослідження	Кількість дефектів до впровадження запропонованої системи контролю, аналізу та оцінки витрат на якість (штук)	Кількість дефектів після впровадження запропонованої системи контролю, аналізу та оцінки витрат на якість (штук)	Відхилення абсолютне (штук)
Етап міжопераційного контролю			
Перекіс гудзиків на рукаві	476	159	317
Дефект клапану кишені	226	97	129
Нерівно пришта етикетка	308	33	275
Етап фінішного контролю			
Дефект текстилю	15	2	13
Дефект підкладки	25	5	20
Дефект клапану кишені	14	3	11

Обґрунтування ефективності та доцільності здійснюваних заходів на підприємстві здійснено шляхом розрахунку величини зниження

рівня дефектності продукції.

На основі виконаних нами спостережень та підрахунків обчислимо початковий рівень дефектності продукції на підприємстві (K_n) за формулою:

$$K_n = \frac{N_n}{N_{d1}} \times 100\% \quad (1.1.)$$

де N_n – число дефектних виробів із загальної їх кількості, які підлягали дослідженню (шт.);

N_{d1} – загальна кількість виробів, що підлягали дослідженню (шт.).

Наступним кроком є обчислення нового рівня дефектності (K_n) продукції за формулою:

$$K_n = \frac{N_n}{N_{d2}} \times 100\% \quad (1.2.)$$

де N_n – число дефектних виробів із загальної їх кількості, які підлягали дослідженню після усунення причин виникнення основних видів дефектів (шт.);

N_{d2} – загальна кількість виробів, що підлягали дослідженню після усунення причин виникнення основних видів дефектів (шт.).

Завершальним етапом є розрахунок зниження рівня дефектності продукції (ΔD) за формулою:

$$\Delta D = \frac{K_n - K_n}{K_n} \times 100\% \quad (1.3.)$$

Динаміка рівня дефектності на підприємстві до і після впровадження запропонованої системи контролю, аналізу та оцінювання витрат, пов'язаних із забезпеченням та підвищенням якості продукції наведена в таблиці 5.

Таблиця 5

Динаміка рівня дефектності на підприємстві

	Етап міжопераційного контролю	Етап фінішного контролю
Початковий рівень дефектності продукції на підприємстві (K_n), (%)	21,8	1,2
Новий рівень дефектності продукції (K_n), (%)	6,2	0,2
Зниження рівня дефектності продукції (ΔD), (%)	71,6	83,3

З таблиці 5 видно, що запропоновані заходи щодо впровадження системи формування, контролю та оцінювання витрат, пов'язаних із забезпеченням та підвищенням якості продукції на аналізованому підприємстві є ефективними та сприяють зниженню рівня дефектності продукції як на етапі міжопераційного контролю (зниження на 71,6 %), так і на етапі фінішного контролю (зниження на 83,3 %). Варто також зауважити, що впровадження запропонованих заходів дає змогу виявляти «обмеження», управляти ними та забезпечувати зменшення витрат, що не збільшують споживчої вартості продукції.

Результати проведеного нами моніторингу витрат, пов'язаних із забезпеченням якості до і після здійснення запропонованих заходів, пов'язаних із впровадженням та функціонуванням системи формування, контролю, аналізу та оцінювання витрат на якість на досліджуваному підприємстві показали наступне (таблиця 6).

Таблиця 6

Частка витрат на якість до і після впровадження системи управління витратами на якість на досліджуваному підприємстві

№	Види витрат на якість	Частка визначеного виду витрат у загальних витратах на якість (%)	
		До впровадження системи управління витратами на якість	Після впровадження системи управління витратами на якість
1.	Превентивні витрати	4	12
2.	Витрати на оцінювання	39	35
3.	Витрати на виправлення внутрішніх помилок	45	25
4.	Витрати, пов'язані з відмовами споживачів та замовників	12	9
5.	Економія по витратах на якість	-	19
6.	Усього витрат на якість	100	100

Аналізуючи таблицю 6, варто зауважити, що в результаті здійснюваних заходів, пов'язаних із впровадженням на досліджуваному підприємстві системи управління витратами на якість, економія по витратах склала 19 %, при цьому відбулись також зміни у структурі витрат на якість: збільшення частки превентивних витрат у три рази та значне скорочення витрат на виправлення внутрішніх помилок (на 45 %) і витрат, пов'язаних з відмовами споживачів та замовників (на 25 %).

Висновки. На перший погляд, найефективнішим та найпростішим рішенням, що стосується впровадження системи контролю, аналізу та оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції було б використання автоматизованої лінії обліку руху напівфабрикатів в процесі виробництва. Але зі змінами вподобань та потреб споживачів, з переходом від масового виробництва однотипних виробів до виробництва ексклюзивних виробів, ефективність таких ліній знизилась та їх використання втратило зміст на багатьох підприємствах з виробництва одягу по всьому світу.

Як показує проведене дослідження впровадження на аналізованому підприємстві система формування, контролю, аналізу та оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції дала змогу сформувати оперативну та достовірну інформацію про витрати на виправлення дефектів, що посприяло вчасному виявленню «вузьких місць» в системі контролю якості та зосередженні на проблемних операціях, які призводять до збільшення витрат в цілому. Оцінка ефективності впровадження та функціонування на підприємстві системи формування, контролю, аналізу та оцінки витрат, пов'язаних із забезпеченням та покращенням якості продукції підтвердила доцільність її впровадження на вітчизняних підприємствах з виробництва одягу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Shewhart W. Economic control of Quality of Manufactured Product. – N. Y.: D.Van Nostrand Co., 1931. – P. 53-54.
2. Juran Joseph M. Quality Control Handbook, Third Edition New York McGraw-Hill. – 1979.
3. Deming Walter E., Out of the Crisis. – Cambridge: MIT Center for Advanced Engineering Study, 1986. – 55 p.
4. Crosby. P. B. Quality is Free. – USA.: Mentor Book, 1980. – 270 p.
5. Feigenbaum, Armand V. Total Quality Control (3 ed.), New York : McGraw-Hill, 1991. – p. 111.
6. Детмер У. Теория ограниченный Голдратта: Системный подход к непрерывному совершенствованию. [Електронний ресурс] – Режим доступу до

сторінки: <http://deming.ru/Books/TeorOgrGold.htm>

7. Гончаров В.В. Руководство для высшего управленческого персонала в трех томах / Гончаров В.В. – М.: МНИИПУ, 2004. – Т.2. – 784 с.

8. Белінський П.І. Менеджмент виробництва та операцій: Підручник для студентів вищих навч. закладів / Белінський П.І. – К.: ЦНЛ, 2005. – 623с.

УДК 330.3

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТУ СТАБІЛІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Лісун Я.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту сфери послуг Київського національного університету технологій та дизайну (Україна).

Лісун Я.В. Формування механізму державно-приватного партнерства як інструменту розвитку економіки України.

У статті узагальнено теоретичні підходи до розуміння державно-приватного партнерства, визначено його сутнісну характеристику, форми реалізації та основні ознаки. Проведено моніторинг інституційно-правового забезпечення державно-приватного партнерства, як основи для формування, використання та удосконалення механізму державно-приватного партнерства. Проаналізовано досвід розвинених країн зарубіжжя у використанні державно-приватного партнерства на прикладі окремих секторів економіки. Побудовано стратегічний баланс чинників взаємодії держави та бізнесу в Україні. Уточнено роль проектів у забезпеченні співпраці в аспекті держава-бізнес. Обґрунтовано та представлено схематично суб'єктно-об'єктний склад механізму, принципи, методи, функції та інструменти управління співпрацею на засадах державно-приватного партнерства. Визначено результати використання механізму державно-приватного партнерства з метою стабілізації та розвитку економіки України.

Ключові слова: держава, бізнес, взаємодія, співпраця, партнерство, інвестиційні проекти, інтереси приватних інвесторів та держави.

Лісун Я.В. Формирование механизма государственно-частного партнерства как инструмента стабилизации и развития экономики Украины.

В статье обобщены теоретические подходы к пониманию государственно-частного партнерства, определена его сущностная характеристика, формы реализации и основные признаки. Проведен мониторинг институционально-правового обеспечения государственно-частного партнерства, как основы для формирования, использования и совершенствования механизма государственно-частного партнерства. Проанализирован опыт развитых стран зарубежья в использовании государственно-частного партнерства на примере отдельных секторов экономики. Построен стратегический баланс факторов взаимодействия государства и бизнеса в Украине на основе партнерского взаимодействия. Уточнена роль проектов в обеспечении сотрудничества в аспекте государство-бизнес. Обосновано субъектно-объектный состав механизма, принципы, методы, функции и инструменты управления на основе государственно-частного партнерства. Определены результаты использования механизма государственно-частного партнерства с целью стабилизации и развития экономики Украины.

Ключевые слова: государство, бизнес, взаимодействие, сотрудничество, партнерство, инвестиционные проекты, интересы частных инвесторов и государства.

Lisun Y. Formation of public-private partnerships as a tool for economic stabilization and development of Ukraine.

The paper summarizes theoretical approaches to understanding the public-private partnership defined its essential characteristic form of implementation and main features. Institutional and legal framework of public-private partnership has monitored as the basis for the formation and improvement of public-private partnerships. The experience of developed foreign countries to use PPP as an example of individual sectors. Strategic balance factors interaction between state and business in Ukraine on the basis of partnership has done. The role of cooperation projects in terms of state-business has specified. Subject-object structure of the mechanism, principles, methods, functions and management tools based on public-private partnership has founded. The results of public-private partnership for stabilization and economic development of Ukraine has determined.

Keywords: government, business, interaction, collaboration, partnerships, investment projects and interests of private investors and the state.

Постановка проблеми. Загально світові тенденції розвитку бізнесу свідчать про необхідність налагодження співпраці між зацікавленими сторонами на основі партнерства. Реалізація проектів, спрямованих на модернізацію та розвиток різних секторів економіки, потребує залучення значних інвестиційних ресурсів, потужним джерелом яких в розвинених країнах є як держава, так і приватний бізнес. Форма взаємодії держави та бізнесу на основі державно-приватного партнерства підтвердила свою високу ефективність на основі досвіду реалізації інвестиційних проектів багатьох країн світу.

Сучасний стан економіки України потребує стабілізації перш за все за рахунок внутрішніх джерел: удосконалення нормативно-правової бази та інституційного забезпечення, що підвищують гарантії захисту інтересів у бізнесі, запровадження стратегій ресурсозбереження, розвитку інновацій, налагодження взаємодії бізнес-партнерів на основі реалізації спільних проектів у сфері виробництва, надання послуг, розвитку інфраструктури. Запровадження проектного управління в різних секторах економіки потребує консолідації зусиль зацікавлених сторін як учасників проектів, залучення інвестиційних, сировинних, людських, інформаційних ресурсів. Вирішального значення при цьому набуває інституційно-правове забезпечення партнерських відносин з боку державного сектору. Саме нормативно-правова база регулювання партнерських відносин у площині «державо-бізнес» визначає інституційну базу для побудови механізму державно-приватного партнерства.

Необхідність забезпечення інституційних перетворень поряд з потребою реалізації проектів ресурсо- та енергозбереження, модернізації промислового та непромислового секторів, розвитку критичної інфраструктури, соціального захисту актуалізує питання диверсифікації інвестиційних джерел фінансування за рахунок об'єднання зусиль бізнесу та держави. Ключовим напрямком у даному аспекті є застосування синергетичного підходу до управління економікою на основі активізації підприємництва за рахунок реалізації проектів між державою та бізнесом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики застосування концепції партнерства для досягнення кумулятивного ефекту як в економіці в цілому, так і в практиці інвестиційної діяльності зокрема проводили у своїх наукових працях ряд зарубіжних і вітчизняних вчених. Так, питання державної підтримки щодо реалізації проектів на засадах державно-приватного партнерства (ДПП) досліджуються С. Гудом, А. Джаедом, Е.-Г. Кляйном, Г. Ходжем, П. Найкампом, Т. Ірвіном, Е.А. Махортовим, М.О. Дерябіною, К.П. Павлюк, Н.А. Малиш, М.В. Каліною, Л.Л. Гриценко. Проблеми реалізації та ефективності інфраструктурних проектів на засадах ДПП висвітлені у працях Б. Вінницького, Б. Онищука, С.М. Фролова, О.О. Білопільської, А. Павлюка, Д. Ляпіна, С. Гриценко, Б.М. Данилишина [1, 2, 4-6] Питання управління ризиками в державно-приватному партнерстві наведені в роботах Є. Сонже, С. Льюїса, А. Моді, Х.-Н. Джина, Е. Екінтю, Дж. Роберта.

Виділення невирішеної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень з питань управління економікою на основі державно-приватного партнерства в умовах ринкової конкуренції, методичні підходи до формування та використання механізму державно-приватного партнерства як інструменту диверсифікації інвестиційних джерел та стабілізації економіки України потребують подальшого